

Byggnadsminnen på Lidingö

Canadastigens radhus

Radhusbebyggelsen inom kvarteret Canada på Lidingö är troligtvis de allra första i Sverige där radhusbostäder uppfördes för att ägas av respektive bostadsinnehavare. Innan dess hade sammanlänkade enfamiljsbostäder enbart uppförts som statarlängor och personalbostäder vid större jordbruk och i brukssamhällen. Canadaradhusen är därför en föregångare i svensk bebyggelsehistoria.

Radhusen uppfördes 1908 efter ritningar av arkitekten Rudolf Arborelius. De angavs ursprungligen vara "arbetarebostadshus" avsedda för "hantverkare och mindre näringsidkare", främst för anställda vid AB Lidingö Villastad. Arkitektoniskt är de i princip kopierade på utländska, främst engelska förebilder, där radhusbebyggelse redan då var en vanlig boendeform och där nya principer för välplanerad radhusbebyggelse utvecklats under 1800-talets slutskede. Radhuslängorna, med tillhörande för- och bakgårdar samt odlingstomter, är ett gott exempel på det tidiga 1900-talets arkitektoniska ideal och på den vision om ett bättre boende för allt fler, som några decennier senare kom att prägla bostadsbyggandet i det välfärdssverige som byggdes upp under 1900-talet.

Canadahusen

Radhusen i kvarteret Canada består av en lång huslänga med två korta vinkelställda längor. Till varje bostad finns en inhägnad förgård, ursprungligen kallad blomstertäppa. Mellan längorna och Elfviksvägen finns en gemensam trädgård med karaktär av en mycket liten "common green", under krisåren användes trädgården till bland annat potatisodling. Förgårdsmarken är inramad av häckar och har i många

fall rik växtlighet. På norrsidan ligger små, ofta hårdgjorda gårdar. Små smala förrådsbyggnader skiljer tomterna åt. Anläggningen har tydliga referenser till engelsk radhusarkitektur och till arts- and crafts-rörelsen.

Anläggningen är förklarad som byggnadsminne sedan 1981 i enlighet med kulturmiljölagen.

Ändringar i ett byggnadsminne kräver tillstånd från Länsstyrelsen. För aktuella skyddsföreskrifter och skyddsområde för byggnadsminnet hänvisas till Länsstyrelsen i Stockholms län.